

POSTANOWIENIE

Dnia 31 lipca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Gierszon (przewodniczący)

SSN Jerzy Grubba (sprawozdawca)

SSN Jarosław Matras

w sprawie **B. B.**

skazanego za czyn z art. 197 § 1 i § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 31 lipca 2024 r.,

z urzędu, kwestii wznowienia postępowania kasacyjnego zakończonego

postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 5 kwietnia 2024 r., sygn. akt IV KK

343/23, o oddaleniu kasacji obrońców jako oczywiście bezzasadnej

postanowił:

- 1. na podstawie art. 542 § 3 k.p.k. w zw. z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. wznowić postępowanie kasacyjne;**
- 2. uchylić postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 kwietnia 2024 r., sygn. akt IV KK 343/23, o oddaleniu jako oczywiście bezzasadnej kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego B. B. i kasację przekazać do ponownego rozpoznania Sądowi Najwyższemu Izbie Karnej w postępowaniu kasacyjnym,**
- 3. obciążyć Skarb Państwa kosztami sądowymi za postępowanie o wznowienie postępowania.**

Jerzy Grubba Małgorzata Gierszon Jarosław Matras

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 5 kwietnia 2024r., wydanym w sprawie o sygn. akt IV

KK 343/23 Sąd Najwyższy oddalił, uznając za oczywiście bezzasadne, kasacje wniesione przez obrońców B. B.

W dniu 1 lipca 2024r. do Sądu Najwyższego wpłynęło pismo obrońcy skazanego o rozważenie z urzędu konieczności wznowienia ww. postępowania kasacyjnego z uwagi na wystąpienie w sprawie kasacyjnej bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439§1 pkt 2 k.p.k., polegającej na nienależytej obsadzie sądu, a mianowicie branie udziału w wydaniu tego orzeczenia SSN Marka Motuka, Małgorzaty Bednarek i Ryszarda Witkowskiego, tj. osób powołanych na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018r., poz. 3).

Wskazując na powyższe, obrona wniosła o wznowienie postępowania kasacyjnego i o uchylenie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 5 kwietnia 2024r., sygn. akt IV KK 343/23, oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Najwyższemu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek jest zasadny.

W niniejszej sprawie nie nasuwa jakichkolwiek wątpliwości to, że w sprawie, na etapie postępowania kasacyjnego, zaistniała okoliczność stanowiąca bezwzględną przesłankę odwoławczą opisaną w art. 439§1 pkt 2 k.p.k. – nienależyta obsada sądu – wynika to choćby z tezy 1 uchwały składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020r. w sprawie o sygn. BSA I-4110-1/20 – będącej zasadą prawną, czy z tezy 2 uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022r. (sygn. akt I KZP 2/22).

Przyjąć należy, że nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439§1 pkt 2 k.p.k. zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018r., poz. 3).

Problematyczne natomiast mogłoby być to, czy istnieje procesowa możliwość wznowienia postępowania kasacyjnego.

Kwestia ta była już przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego. W szczególności wskazać należy tu na postanowienie z dnia 14 czerwca 2023r. w sprawie o sygn. akt II KO 73/22, w którym stwierdzono wprost, że *„w formule z art. 540 par. 1 k.p.k. „postępowanie sądowe zakończone prawomocnym orzeczeniem” mieści się postępowanie, w którym wydano postanowienie o oddaleniu wniosku o wznowienie postępowania oraz postanowienie o oddaleniu kasacji, są to bowiem orzeczenia kończące postępowanie sądowe – odpowiednio: co do wznowienia postępowania oraz kasacji”*. Teza ta znalazła późniejszą akceptację w innych orzeczeniach Sądu Najwyższego – *vide*: postanowienia z dnia 6 listopada 2023r. w sprawie I KO 56/23, z dnia 18 października 2023r. w sprawie I KO 33/23, z dnia 14 czerwca 2023r. w sprawie III KO 43/23 oraz z dnia 27 czerwca 2023r. w sprawie III KO 84/21 (Sąd Najwyższy w obecnym składzie dostrzega również odmienny pogląd przedstawiony w postanowieniu składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2023r. w sprawie I KZP 17/22, choć zauważyć wypada, że w uzasadnieniu i tego postanowienia zawarto uwagi dotyczące kryzysu konstytucyjnego wywołanego okolicznościami związanymi z nienależytą obsadą sądu w rozumieniu art. 439§1 pkt 2 k.p.k.).

Nie można również, analizując omawianą kwestię, pominąć i innych orzeczeń Sądu Najwyższego wskazujących na potrzebę szerokiego rozumienia pojęcia „sprawa sądowa”, w istocie tożsamego z pojęciem „postępowanie sądowe” (pierwsze z nich kładzie większy nacisk na aspekt materialnoprawny, drugie, procesowy, ale nie budzi wątpliwości, że postępowanie sądowe dotyczy szeroko rozumianych spraw sądowych). W tym kontekście wskazać należy na uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2023r. (sygn. I KZP 22/22), w której wskazano, że *„pojęcie „sprawy”, o jakim mowa w art. 40 i art. 41§1 k.p.k. odnosi się zarówno do sprawy głównej, rozumianej jako orzekanie w głównym przedmiocie procesu, jak również postępowań incydentalnych, w tym takich, które mają miejsce w ramach sprawy głównej”*. Pogląd ten należy zaakceptować.

Skoro zatem Sąd Najwyższy przyjmuje owo szerokie rozumienie pojęć „postępowanie sądowe”, jak i „sprawa sądowa” przyjąć należy, że możliwe jest wznowienie postępowania, co do każdego wyodrębnionego procesowo i ostatecznie zakończonego, fragmentu postępowania sądowego. Dotyczy to zatem również postępowania kasacyjnego.

Tak więc możliwe jest wznowienie postępowania kasacyjnego dotkniętego bezwzględną przyczyną odwoławczą opisaną w art. 439§1 k.p.k.

Mając na względzie powyższą konkluzję i opisany na wstępie bezsporny fakt zaistnienia na gruncie niniejszego postępowania kasacyjnego okoliczności prowadzącej do wniosku, że Sąd prowadzący to postępowanie w niniejszej sprawie był nienależycie obsadzony, należało orzec o wznowieniu przedmiotowego postępowania kasacyjnego i uchyleniu postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 18 stycznia 2023r. o oddaleniu jako oczywiście bezzasadnej kasacji wniesionej przez obrońców skazanego.

Konsekwencją powyższego było przekazanie kasacji wniesionych w sprawie do ponownego rozpoznania Sądowi Najwyższemu Izbie Karnej w postępowaniu kasacyjnym.

Kierując się przedstawionymi względami, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

Jerzy Grubba Małgorzata Gierszon Jarosław Matras

[J.I.]

[ał]